

AKTUELNO: Nacionalni dan bez duvana â€žZaÅ¡titimo se od duvanaâ€œ

24.01.2019

U Srbiji se veÄ† duÅ¾e od 20 godina svakog 31. januara obeleÅ¾ava Nacionalni dan bez duvana. Aktivnosti u okviru obeleÅ¾avanja Nacionalnog dana bez duvana upozoravaju javnost na Å¡tetne efekte upotrebe duvana kao i izlaganja duvanskom dimu. Ove godine, Nacionalni dan bez duvana se obeleÅ¾ava pod sloganom â€žZaÅ¡titimo se od duvanaâ€œ i posebno viÅ¡estruke posledice po zdravlje ljudi i okoline i neophodnost jaÄ•anja multisektorske saradnje na ovom polju. U okviru obeleÅ¾avanja Nacionalnog dana bez duvana, istiÅ•u se i novi izazovi u kontroli duvana kao Å¡to su upotreba nargila i elektronskih cigareta meÄ•u mladima.

Osnovni rezultati koji ukazuju na veliÄ•inu problema i potrebu jaÄ•anja multisektorske saradnje:

Rezultati

istraÅ¾ivanja Global Youth Tobacco Survey (GYTS) koje je sprovedeno 2017. godine od strane Instituta za javno zdravlje Srbije â€žDr Milan JovanoviÄ† Batutâ€œ i Ministarstva zdravlja, uz finansiranje Svetske zdravstvene organizacije, meÄ•u uÄ•enicima starosti od 13 do 15 godina na reprezentativnom uzorku svih Å¡kola u Srbiji ukazuju na potrebu jaÄ•anja multisektorske saradnje u cilju zaÅ¡tite zdravlja mladih.

Osnovni rezultati ovog istraÅ¾ivanja pokazuju:Å

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
61% mladih izloÅ¾eno je duvanskom dimu na zatvorenim javnim mestima

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
11% uÄ•enika puÅ¡i cigarete, podjednako devojÄ•ice i deÄ•aci

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
37% uÄ•enika je bar jednom probalo cigarete, a 43% neki duvanski proizvod

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
9% mladih puÅ¡i nargileÅ

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
6%Å• koristi elektronsku cigaretu

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
6 od 10 sadaÅ¡njih puÅ¡aÄ•a pokuÅ¡alo je da prestane sa puÅ¡enjem u prethodnih 12 meseci.

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
70,4% uÄ•enika koji sada puÅ¡i cigarete dolazi do cigareta tako Å¡to ih kupuje u prodavnicima, samoposlugama ili na kioscima.

••••••••

82,6% onih uÅ•enika koji kupuju cigarete nije bilo spreÅ•eno da ih kupi zbog svojih godina.

••••••••

82,2% uÅ•enika podrÅ¾ava zabranu puÅ¡enja u zatvorenim javnim mestima.

•

U svetu ima

viÅ¡e od jedne milijarde puÅ¡aÅ•a, od toga skoro 80% Å¼ivi u zemljama sa niskim i srednjim prihodima. Upotreba duvana u svetu usmrti preko 19 000 ljudi svaki dan. U SrbijiÅ• trenutno puÅ¡i oko 2,5 miliona odraslih stanovnika, a Svetska zdravstvena organizacija procenjuje da Å¡teÅ• preko 800 000 sadaÅ¡njihÅ• puÅ¡aÅ•a prevremeno umreti ukoliko se ne primene snaÅ¾nije mere kontrole duvana.

Posledice upotrebe duvana i izloÅ¾enosti duvanskom dimu:

••••••••

Duvanski dim ugroÅ¾ava novoroÅ•enÅ•ad i pre i posle roÅ•enja

•••••••• - •

PuÅ¡enje u trudnoÅ¡ti poveÅ¡tava rizik za komplikacije u trudnoÅ¡ti. Ugljen monoksid prisutan u duvanskom dimu onemoguÅ¡tava da fetus koji se razvija dobije dovoljno kiseonikaÅ•

•••••••• - •

Duvan je drugi vodeÅ¡ti faktor obolevanja od kardiovaskularnih bolesti, odmah iza poviÅ¡enog krvnog pritiska, a 17% smrtnih sluÅ•ajeva izazvanih bolestima srca i krvnih sudovaÅ• nastaje zbog upotrebe duvana i izloÅ¾enosti duvanskom dimu

•••••••• - •

PuÅ¡enje poveÅ¡tava rizik oboljevanja od raka pluÅ¡ta i drugih malignih bolesti kao Å¡to su rak usne i usne Å¡upljine, Å¼drela, grkljana, jednjaka, Å¼eluca, mokraÅ¡tne beÅ¡jike, bubrega i mokraÅ¡tovoda, guÅ¡teraÅ•e, debelog creva, jetre, grliÅ¡ta materice i akutna mijeloidna leukemija

••••••••

Udisanje duvanskog dima iz okoline znaÅ•ajno remeti normalno funkcionisanje srca, krvi i Å•itavog vaskularnog sistema.Å•

Åœeak i kratka izloÅ¾enost duvanskom dimu iz okoline moÅ¾e da oÅ¡teti zidove krvnih sudova

•••••••• Ne postoji bezbedan nivo izloÅ¾enosti duvanskom dimu iz okoline. Duvanski

dim iz okoline uzrokuje brojne zdravstvene probleme kod odojÅ•adi i dece, ukljuÅ•ujuÅ¡i Å•eÅ¡iÅ¡te i jaÅ•e napade astme, respiratorne infekcije, infekcije uha, i druge bolesti

••••••••

Kod odraslih, duvanski dim iz okoline uzrokuje, i koronarnu bolest srca, moÅ¾dani udar (Å¡log) i rak pluÅ¡ta i brojne druge zdravstvene

probleme

•••••

Nepuša*•*i koji su izlo*•*eni duvanskom dimu kod ku*•*te ili na poslu imaju za 25-30% ve*•*ti rizik da razviju koronarnu bolest srca

•••••

Rizik obolevanja od bolesti srca i krvnih sudova se pove*•*ava sa svakom popu*•*enom cigaretom

•••••

Duvan ne predstavlja opasnost po zdravlje samo onih koji ga koriste i onih koji su izlo*•*eni ducvanskom dimu ve*•* se njegovi uticaji odra*•*avaju na one koji u*•*estvuju u proizvodnji duvanskih proizvoda kao i na *•*ivotnu sredinu

•••••

Postoji kontinuirano o*•*ite*•*enje *•*ivotne sredine tokom svih faza *•*ivotnog ciklusa duvana, od pripreme terena za gajenje duvana, preko gajenja, prerade duvana, proizvodnje duvanskih proizvoda i distribucije, do efekata potro*•*inje i otpada nakon upotrebe duvanskih proizvoda, *•*ime se ugro*•*ava i zdravlje stanovnika uklju*•*uju*•* i *•* decu

•••••

Cigarete zaga*•*uju i ugro*•*avaju kvalitet vazduha, ali i dugo nakon njihove upotrebe, kada su uga*•*ene, nastavlja se *•*tetan uticaj po *•*ivotnu sredinu u obliku ne-biorazgradivih filtera kojih se milioni kilograma odbacuju svake godine i u obliku *•*estica duvana zadr*•*anih u zatvorenim pa i otvorenim prostorima.